

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden
DGRR-DJOA

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Datum 6 maart 2014
Onderwerp Antwoorden kamervragen over de aanscherping van het
toevoegbeleid bij gijzeling als dwangmiddel

Ons kenmerk
483251

Uw kenmerk
2014Z02114

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

In antwoord op uw brief van 6 februari 2014 deel ik u mee dat de schriftelijke vragen van de leden De Wit en Kooiman (beiden SP) over de aanscherping van het toevoegbeleid bij gijzeling als dwangmiddel (ingezonden 6 februari 2014) worden beantwoord zoals aangegeven in de bijlage bij deze brief.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

F. Teeven

2014Z02114

**Vragen van de leden De Wit en Kooiman (beiden SP) aan de
Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over de aanscherping van het
toevoegbeleid bij gijzeling als dwangmiddel (ingezonden 6 februari
2014)**

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden
DGRR-DJOA

1

**Waarom zijn de regels om een advocaat toegevoegd te krijgen bij
gijzeling als dwangmiddel aangescherpt? 1) Wat is de achtergrond van
deze beleidswijziging om voortaan de bijstand van een advocaat niet
langer noodzakelijk te achten bij een ingrijpend dwangmiddel als
gijzeling?**

Datum

6 maart 2014

Ons kenmerk

483251

5

**Waarom wordt er juist op dit moment het recht op toevoeging van een
advocaat ingeperkt bij zaken waarbij het dwangmiddel gijzeling wordt
toegepast, terwijl het aantal klachten en schrijnende voorbeelden aan
het toenemen is en er verbeteringen in de aanpak zijn beloofd maar nog
niet zijn gerealiseerd? Deelt u de mening dat het moment van deze
aanscherping in ieder geval zeer ongelukkig is?**

6

**Bent u bereid deze aanscherping van het toevoegbeleid terug te draaien?
Zo nee, waarom niet?**

Antwoord op vragen 1, 5 en 6

Als een rechtzoekende rechtsbijstand nodig heeft, maar dit niet kan betalen, kan hij aanspraak maken op een toevoeging op grond van de Wet op de rechtsbijstand. Deze wet stelt daarvoor bepaalde voorwaarden en sluit ook bepaalde situaties van een aanspraak op rechtsbijstand uit. Zo bestaat, ingevolge artikel 12 lid 2 onder g van deze wet, geen aanspraak op gefinancierde juridische rechtsbijstand als van de rechtzoekende redelijkerwijze mag worden verwacht dat hij zijn belang in de zaak zelf kan behartigen. Voor rechtsbijstand ter zake van het treffen van een afbetalingsregeling of het kwijtschelden van een schuld wordt op basis van artikel 7 Besluit rechtsbijstand- en toevoegcriteria evenmin een toevoeging verleend.

De grote stijging van het aantal gijzelingsverzoeken heeft aanleiding gegeven voor de Raad voor Rechtsbijstand om het – al geruime tijd geldende – beleid ten aanzien van deze zaken opnieuw tegen het licht te houden. Daarbij heeft de raad het beleid van het CJIB in gijzelingszaken en de bestaande rechtspraktijk bij gijzeling als dwangmiddel betrokken. Hieruit is gebleken dat de kantonrechter op het moment dat toepassing van het dwangmiddel wordt gevorderd uitsluitend beoordeelt of de inzet daarvan effect zal hebben. De reden van niet-betaling wordt daarbij betrokken. De (juridisch-)inhoudelijke kant van de zaak, namelijk de vraag of de (verkeers)boete terecht is opgelegd, is daarbij niet aan de orde. De beslissing daarover is onherroepelijk en de betalingsverplichting staat inmiddels vast. Het gaat met andere woorden bij de beslissing van de kantonrechter enkel om argumenten van feitelijke aard die de financiële situatie van de rechtzoekende betreffen. Nu bij de kantonrechter geen juridisch inhoudelijke vraag meer voorligt, mag van de rechtzoekende worden verwacht,

dat hij bedoelde feitelijke argumenten zelf bij de kantonrechter naar voren brengt.

De Raad voor Rechtsbijstand zal met inachtneming van de bestaande rechtspraktijk en het in ontwikkeling zijnde beleid van het CJIB de benodigde informatie en bescheiden voor toevoegingsaanvragen in gijzelingszaken in verder overleg met de Nederlandse Orde van Advocaten nader preciseren om te kunnen beoordelen of een toevoeging moeten worden verstrekt. Dit zal onder meer het geval zijn als er sprake is van een veelheid van (Wet Mulder-)zaken. De toevoeging zal dan gericht zijn om ook de achterliggende problematiek op te lossen. Bij de precisering van de voorwaarden zal de raad oog houden voor schrijnende gevallen, zodat in die gevallen aan de rechtzoekende een advocaat zal kunnen worden toegevoegd om hem bij te staan bij de behandeling van een gijzelingsverzoek.

In het licht van het vorenstaande is geen aanleiding om het hiervoor uiteengezette beleid terug te draaien.

2

Bent u bekend met het feit dat de onvrede over het toepassen van het dwangmiddel gijzeling door het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) toeneemt? 2) Bent u bereid hier nader naar te kijken?

3

Herinnert u zich de antwoorden op eerdere vragen over de harde kritiek van een rechter op de geautomatiseerde werkwijze van het CJIB en de toepassing van het dwangmiddel gijzeling? 3) Per wanneer zullen de door u beloofde verbeteringen in de aanpak van het CJIB effect hebben in de praktijk? Wat houdt uw toezegging precies in?

4

Is het maken van onderscheid tussen mensen die niet willen betalen (en bij wie de inzet van dwangmiddelen dus nuttig kan zijn) en mensen die tijdelijk of vooralsnog niet kunnen betalen (en bij wie de inzet van een dwangmiddel als gijzeling dus schrijnend en zelfs contraproductief is) ook onderdeel uit van deze verbeterde aanpak? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vragen 2, 3 en 4

Ik ben bekend met het aangehaalde bericht en mijn eerdere antwoorden. In mijn brieven aan uw Kamer ben ik op het inzetten van gijzeling als dwangmiddel ingegaan en heb ik maatregelen aangekondigd.¹ Samen met het Openbaar Ministerie en het CJIB werk ik toe naar een meer gerichte aanpak voor personen die wel willen, maar niet kunnen betalen. Op dit moment wordt onderzocht of de mogelijkheid van het treffen van betalingsregelingen zou moeten worden verruimd om evident onredelijke situaties te voorkomen. Daarnaast wordt ingezet op het eerder herkennen van en handelen naar bijzondere omstandigheden, zodat het toepassen van dwangmiddelen in deze gevallen zoveel mogelijk kan worden beperkt.

---

¹ Kamerstukken II, vergaderjaar 2012-2013, 33 552, nr. 3 en Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2012-2013, nr. 3145 en Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2013-2014, nr. 447

Deze maatregelen zijn nauw met elkaar verbonden. In een breder kader werk ik met het Openbaar Ministerie en het CJIB aan een inning en incasso van financiële sancties die zo consequent, efficiënt, effectief en maatschappelijk verantwoord mogelijk is. In het tweede kwartaal van 2014 zal ik uw Kamer per brief nader informeren over deze plannen ten aanzien van de tenuitvoerlegging van financiële sancties. De wijze waarop wordt omgegaan met personen die wel of niet willen, en wel of niet kunnen betalen, maakt daar deel van uit.

7

Bent u bereid deze vragen te beantwoorden voor het algemeen overleg over de toegang tot het recht op 20 februari 2014?

Antwoord op vraag 7

De vragen zijn zo spoedig mogelijk beantwoord.

- 1) Gewijzigde werkinstructies op Kenniswijzer Raad voor de Rechtsbijstand, gepubliceerd op 30 januari 2014 (http://www.rvr.org/nl/news,2014/januari/Nwsbrf-12-art-2-Gewijzigde-werkinstructies-op-Kenn.html?utm_source=Raad+voor+Rechtsbijstand+&utm_medium=email&utm_campaign=E-nieuwsbrief+1%2C+30+januari+2014)
- 2) Zie bijvoorbeeld: 'Duizenden 'gewone mensen' gegijzeld door CJIB, Algemeen Dagblad, 29 januari 2014. Ook de SP-fractie in de Tweede Kamer heeft over dit onderwerp een stroom klachten ontvangen.
- 3) Aanhangsel van Handelingen, vergaderjaar 2013-2014, nr. 447

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden
DGRR-DJOA

Datum
6 maart 2014

Ons kenmerk
483251